Gemeente
Amsterdam

Bezoekadres

Jodenbreestraat 25
1011 NH Amsterdam

Postbus 1840
1011 NH Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 1840, 1000 BV Amsterdam

Aan de leden van de commissie AZ en de leden van de commissie JC

Datum: 14 februari 2017
Behandeld door: OJZ/Diversiteit/Margie Pattiselanno
Onderwerp: Aandeelhouderschap in Amsterdam / Amsterdams DNA

Geachte commissieleden,

Amsterdam kent een brede aanpak van radicalisering en terrorisme, met zowel "harde" als "zachte" maatregelen. Eind 2015 is een aantal creatieve bureaus gevraagd om, in aanvulling op alle bestaande preventieve maatregelen, mee te denken over de ontwikkeling van een aantal in eerste instantie bescheiden, maar vernieuwende en creatieve, preventieve projecten. Op 16 maart 2016 hebben de creatieve bureaus[1] (voor de gelegenheid verenigd in de zogeheten Spinoza Circle Amsterdam) hun eerste ideeën aan u gepresenteerd tijdens de commissievergadering Algemene Zaken.

In deze presentatie is uiteengezet dat het verleden van Amsterdam waardevolle lessen biedt voor het heden bij het tegengaan van radicalisering. Amsterdam is een handelsstad waar andersdenkenden eeuwenlang altijd welkom zijn geweest. Dat is het DNA van onze stad. Dit is onder meer terug te voeren op het gedachtegoed van de 17$^{de}$ eeuwse filosoof Spinoza. Zijn boodschap van vrijheid van denken en meningsuiting en het niet ingraven in religieuze of culturele identiteiten tekent al eeuwenlang het klimaat in Amsterdam. Radicalisering en extremisme, in welke vorm dan ook, botsen hiermee. Toch komt radicalisering en extremisme ook in Amsterdam voor en is het geen vanzelfsprekendheid dat het hier geen voet aan de grond krijgt. De creatieve bureaus hebben samen met de radicaliseringsexpert David Kenning gezocht naar mogelijkheden om het Amsterdamse DNA te versterken door het gedachtegoed van Spinoza toe te passen. Zij benoemen een aantal kernwaarden: broederschap, het principe van leven en laten leven, onderhandelen en vertrouwen.

Eind 2016 is het projectvoorstel van de creatieven, genaamd "Aandeelhouders van Amsterdam" afgerond. Hierbij informeren wij u over de inhoud van het voorstel, de organisatie en de planning. Wij betreuren het dat dit vertraging heeft opgelopen. De reden hiervoor is dat de uitwerking van de ideeën meer tijd en afstemming heeft gekost dan was voorzien, onder meer door de organisatie van meerdere bijeenkomsten in stadsdeel Noord met professionals, buurtbewoners, moeders en sleutelfiguren.

[1] Bestaande uit: Buutvrij for life, Lava Lab, Vandejong Creative Agency

**Het idee: Aandeelhouders van Amsterdam**
Het project Aandeelhouders van Amsterdam bestaat uit drie experimenten waar de vaardigheid van onderhandelen centraal staat. De achterliggende gedachte is dat een vereiste voor onderhandelen is dat je jezelf in de ander kan verplaatsen, dat je compromissen weet te sluiten en dat je geeft en neemt. Onderhandelingsvaardigheden kunnen hiermee een effectief middel tegen radicalisering en polarisatie zijn. De experimenten richten zich daarom op de ontwikkeling van vooral deze vaardigheden en zijn gericht op respectievelijk: het onderwijs, de buurt en overlastgevende/ criminele jongeren.

Rode draad in de experimenten is dat Amsterdammers "aandeelhouder" worden van de stad. Zij ontvangen een geldbedrag van bijvoorbeeld tien euro, dat zij kunnen besteden aan een project waarvan zij vinden dat het bijdraagt aan een beter Amsterdam. Om tot de selectie van een project te komen moeten Amsterdammers met elkaar samenwerken en onderhandelen. In de experimenten hebben zij zelf een aandeel in de stad, en is het niet de overheid die beslist waar het geld aan wordt besteed, maar de Amsterdammer zelf.

**In de praktijk: drie experimenten**
"Aandeelhouders van Amsterdam" bestaat uit de volgende onderdelen:
a) Leer de jeugd onderhandelen
b) Bevorder sociale cohesie door aandeelhouderschap
c) Train onderhandelingsvaardigheden bij overlastgevende/criminele jongeren

*Ad a. Leer de jeugd onderhandelen*
Het eerste experiment vindt plaats in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, vanuit de gedachte dat het belangrijk is om jong te beginnen met het aanleren van onderhandelingsvaardigheden. Er wordt een game ontwikkeld voor de leerlingen van groep 7 en voor de VMBO-ers in klassen 2 en 3. De uitvoering van de game vindt plaats gedurende twee dagen. Leerlingen onderhandelen met elkaar doordat zij hun bepaalde geldbedrag kunnen investeren in een project dat zij nuttig vinden. Zij gaan op zoek naar medeaandeelhouders voor hun project. De leerlingen van twee basisscholen onderhandelen met elkaar en werken samen om voldoende aandeelhouders te verzamelen voor hun project. En dat gaan ook de leerlingen doen van twee scholen in het voortgezet onderwijs. Partners voor de ontwikkeling van de game en de uitvoering zijn onder meer: Diversion, de bekende leerkracht/auteur meester Bart, deelnemende scholen, leerkrachten, huizen van de wijk en gebiedsmakelaars.

*Ad b. Bevorder sociale cohesie door aandeelhouderschap*
Het tweede experiment is gericht op de versterking van het "gematigde midden, vanuit de gedachte dat er maar een heel klein percentage mensen is dat radicaliseert. Versterk het saamhorigheidsgevoel van alle bewoners in een buurt, en dit heeft ook een positieve invloed op mensen die kwetsbaarder zijn voor radicalisering. In een straat ontvangen de bewoners een voucher op naam in hun brievenbus dat ze als een aandeel kunnen investeren in een project dat zij nuttig vinden voor de straat of de buurt. Om de buurtbewoners op gang te helpen wordt een lijst opgesteld met projecten. De lijst van projecten kan hen helpen om een project te kiezen, maar zij kunnen ook zelf een project inbrengen of een eigen project opzetten en daar aandeelhouders voor zoeken. Er worden tien ambassadeurs geworven, die de bewoners stimuleren om het geldbedrag

op de voucher ook daadwerkelijk in te zetten voor een zinvol project. Pas wanneer de bewoners het bedrag willen investeren kan het verzilverd worden. De bewoners kunnen het zelf niet ten gelde maken. De projecten die voldoende steun krijgen worden daadwerkelijk uitgevoerd. De gebiedsmakelaar en de welzijnsorganisaties hebben een belangrijke rol in facilitering van de uitvoering, denk aan de selectie van de straat en de werving van de ambassadeurs.

*Ad c. c) Train onderhandelingsvaardigheden bij overlastgevende/criminele jongeren*
Het derde experiment is gericht op overlastgevende/criminele jongeren. Uit onderzoek komt naar voren dat de groep jongeren die uit reist naar oorlogsgebieden of waarvan bekend is dat zij dit plan hebben, vaak een criminele achtergrond hebben of zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare feiten. Er wordt nog onderzocht hoe dit het beste ingevuld kan worden. Onder meer door te kijken naar het bestaande trainingsaanbod voor criminele jongeren, bijvoorbeeld in de Top600/Top400.

**Planning**
In maart 2017 starten de eerste twee experimenten in stadsdeel Noord. Er wordt afgestemd met bestaande programma's en projecten en aangesloten bij gemeentelijk beleid. Denk bijvoorbeeld aan de Vreedzame School of het programma Discussiëren kun je leren. Partners zijn onder meer scholen, huizen van de wijk. Er zijn reeds contacten gelegd met de professionals in de beoogde buurten en in het onderwijs. Inzet is om de experimenten gericht op het onderwijs en de jeugd, en op de buurt, voor het zomerreces uit te voeren. De planning voor het derde experiment is afhankelijk van de nadere uitwerking.

**Evaluatie en effectmeting**
De experimenten worden goed geëvalueerd, ook in samenwerking met onderwijs. Op basis daarvan wordt gekeken of een vervolg mogelijk en gewenst is. De mogelijkheden om de effecten van de maatregelen goed in kaart te brengen zijn echter beperkt, zowel door het kleinschalig karakter van de experimenten als door het preventieve karakter. Er wordt wel nadrukkelijk gekeken of het project een aanvullende meerwaarde heeft.

**Financiën**
Voor de drie experimenten samen is €150.000 nodig voor de uitvoering in 2017. Hiervan is maximaal €60.000 bedoeld voor de opdracht aan de creatieve bureaus. De resterende middelen van €90.000 zijn voor de uitvoering door andere partners en de facilitering van het project, zoals de aandelen van de leerlingen en de aandelen van de buurtbewoners.

Dit wordt gedekt met middelen van de afdeling Diversiteit vanuit de programmalijn preventieve Aanpak Radicalisering en Polarisatie.

Na het zomerreces informeren wij u over de resultaten en komen met een voorstel voor mogelijk vervolg.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Amsterdam,

E.E. van der Laan

burgemeester

A.H.P. van Gils

Secretaris

1.0